

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Variarvm Lectionvm Libri Dvo Theodori Canteri
Vltraiectini**

Canter, Dirk

Antverpiæ, M. D. LXXIII.

Liber Primvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70886)

THEODORI CANTERI
 VARIARVM LECTIIONVM
 LIBER PRIMVS.

De Musarum origine, deque ea Arnobij
 locus restitutus.

CAP. I.

*V*M praclare & sapienter à So-
 phocle referente Plutarcho dictū est,
 Ἔργου δὲ παντὸς ἡν τις ἀρχήται
 καλῶς ἔχει.
 καὶ τὰς τελευτὰς εἰκὸς εἶδ' εἶπας
 nihil prius, aut antiquius habui, quam à praeclara
 ac illustri materia, ac digno vindice nodo, incipere,
 atq. adeò scribendi initium facere. Quare circums-
 picienti vnde potissimum incipiendum exordien-
 dum foret: commodè sese mihi obtulit historia qua-
 dam, fabulosa illa quidem, sed nihilominus antiqua,
 & à paucissimis litteris mandata, in qua de Musis
 & Musarum origine agitur. quam si hoc loco in me-
 dium adduxero, & mendis turpissimis, quibus
 tanquam rubigine ac fuligine quadam, obsita atque
 obsessa est, ut vix inde commodè aliquis sensus elici
 possit, liberando, splendidiorē ac illustriorem reddi-
 dero, praclarū satis opinor initium habiturus sum.
 Accingar itaque ego, & quoad fieri potest, difficul-
 tatem omnem solvam ac diluam, quòd si in re ob-
 A s scurissima,

scurissima, fallar opinione, conatus tamen in parte laudis ponetur. Itaque Arnobius diligentissimus antiquitatis rimator, libro contra gentes quarto, inquit: Nunquid cupidinis atq. auaritie causa, sicut ait Bæotius Pindarus) Aesculapium fulmine transfixum esse telo? Nunquid Apollinem dicitur factū, eos ipsos reges, quorum gazis fuerat locupletatus & donis, ambiguitate sefellisse responsi? Nunquid furem Mercurium publicauimus? Num nos lauernam, atque cum hoc simul fraudibus profecti furtiuus? Nunquid ex nobis Myrtilus est auctor, qui Macari filias, Megalconis ancillulas profectur se Musas? Ego hunc locum in omnibus libris deprauatum, duarum litterarum duntaxat, in duobus vocibus, immutatione emendauit: ut, cum hæc legeretur qui Macari filias Megalconis, &c. ego qui Macari filia Megalconis, restitua: coniectura mea compluribus viris doctissimis approbantibus. Quorum verborum atque adeo cuius totius loci, hic oritur hæc sententia est, Myrtilum profecti Musas ancillulas Megalconis, qua Megaclo fuit filia Macari. Ne videar autem temerè aliquid mutare, Elionis meæ rationem subijciam. Clemens itaque in Protreptico suo ad Gentes, hanc historiam pluribus verbis prosequens, sic inquit: Ταὺ δὲ Μουσῶν αἶς Ἀλεξανδρος, Διὸς ἢ Μνημοσύνης ἡμισυλογεῖ, οἱ λοιποὶ ποιηταὶ, καὶ συγγραφεῖς ἐπιβεβαῶσιν ὅτι σέβουσιν. ἤδη δὲ ἢ ὅλα ἀπόλας μουσεῖα μὲν αὐτῶν

Ant. Mu
 varia Lect
 LIII
 28

αὐταῖς μούσαις, ἕσας θεραπαινίδας ταύτας, ἐώνη-
 ται Μεγακλῶ ἢ θυγατὴρ Μάκαρος· ὁ δὲ Μάκαρ
 Λεσβίων μὲν ἑβασίλδων. διαφέρετο δὲ ἀφ' ὧν τῶν
 ἡμιῶν ἠγανάκτης δὲ ἡ Μεγακλῶ ἑστ' ἡ μῆδος.
 εἰ δ' οὐκ ἔμελλε. καὶ μούσας θεραπαινίδας ταύ-
 τας, τοσαύτας τ' ἀριθμὸν ὠνεῖται, καὶ καλεῖ μούσας,
 καὶ τῶν δὲ λέντων τῶν Λιγυρίων. ταύτας ἐδιδάξατο
 ἑαυτὸν καὶ κινθαιζέειν τὰς ποικίλας τὰς παλαιὰς ἐμ-
 μελῶς· αἱ δὲ, σιωπῆς κινθαιζέειν, καὶ καλῶς κα-
 τὰ δόξαν, τ' μάκαρα ἐδελχον, καὶ κατ' ἐταυρον ἡς
 ὄργης, οἳ δὲ χάριν ἡ Μεγακλῶ, χάρις ἡριον αὐταῖς
 ἑστ' ἡ μῆδος, ἀνέθηκε σήλας χαλκᾶς, καὶ ἀνά
 πάντα ἐκέλευσε πηᾶσθαι τὰ ἱερά· καὶ μὲν μούσας,
 παῖδες ἡ δὲ ἰσορία ὧν μυσίλω τῶν Λεσβίων.

Aristotelis locus contra quorundam neoteri-
 corum interpretū opinionem illustratus.

CAP. II.

Duoobvs ab hinc annis, plus aut minus, cum
 Lutetia Parisiorū agens Dionysium Lambinū virū
 doctissimū, & linguae Graecae professorem regium,
 Ethicorū libros Aristotelis, magno cum plausu &
 frequenti auditorio interpretantē audirem, memini
 me illum cum ad hūc Aristotelis locū ventū esset, qui
 est lib. 6. cap. 6. Εἶδος μὲν οὐδ' ἂν εἴη γνώσεως ὡς
 τὰ αὐτὸν εἶδεναι, ἀλλ' ἔχει διαφορὰν πολλήν. καὶ δοκεῖ
 ὅτι τὰ ποικίλα αὐτὸν εἶδως & διακρίβων, φρόνιμος εἶναι· οἱ
 δὲ πολυτικοὶ πολυποικίλωνες. διὸ καὶ Εὐεπίδης,
 Πῶς

Πῶς δ' ἂν φεγούλω ὡ παρὼ ἀπαρμίνας
Ἐν τοῖσι πολλοῖς ἠελθμηνδύω σεγῆ,
Ἰφῶν μεταχέιν.

Τοὺς γὰρ φελασοὺς ἢ τί φελάσοντας πλέον
audire dicere, post hac verba, καὶ τί φελάσοντας
πλέον, aliquid desiderari, idcirco textui addendum
Ζῆς μουεῖ, quod ipsum ἔστ' translatio eius sicut
statutur, qua sic habet:

Præstantiores namque ἔσ' eas qui pluribus
se rebus applicant, male odit Iupiter.

Sed ut dicam quod sentiam, illos longè magis
Iupiter, qui quiduis detrahere ἔσ' addere antiqum
ἔσ' classicis scriptoribus audent, ἔσ' falsa pro rebus
nobis obtrudere, quàm eos qui pluribus se rebus ap-
plicat. Ut enim omittā Aristotelis hoc pacto senten-
tiam inuerti, quid Euripides dicit, qui nunquam
quippiam se vel somniasse fatebitur, ἔσ' ut uno ve-
bo dicam, nihil tam contrarium, nihil tam pugnantius
Euripidis sensui excogitari potest, quàm quod
ab homine aliquo extra controuersiam doctum
excogitatum est. Euripides enim diceret se hoc
ἔστο scripsisse:

Τοὺς γὰρ φελασοὺς καὶ π φελάσοντας πλέον

Τιμῶνδρ, ἀνδρῶς τ' ἐν πόλῃ νομίζομεν. ut
apud Stobaeum citatum inuenimus. Et si quis fidei
Stobæo fidem nō habeat, ut pote in quo multa confusa
ἔσ' mixta sint, quiq' hos Menandro tribuit falsè
saltem Dioni Chrysostomo fidem non derogabit, qui

Ant. Mus
Varia Lect
LIII
28

hunc locum sic per paraphrasim est amulatus, in Philo-
 tetete suo. Καί τοι ποία τίς ἢ τοιαύτη σοφία καὶ
 φρόνησις, δι' ἧς τίς ἀναγκάζει πλείω τῶν ἐλλείμων
 ποιεῖν, ὡς τῆ κοινῆς σωτηρίας καὶ νίκης. Ἔξω ἕνα
 δοκίμωτα τῶν πλείωσις, μηδενὸς ἑλαττόν ἐν τοῖσις
 ἔχει τ' ἀείρων. ἀλλὰ γὰρ ἴσως χαλεπὸν εὐρεῖν ἕτω
 μεγαλόφρονα καὶ φιλότιμον ὄπ' οὐδ', ὃς ἀνὴρ πέ-
 φουε. τοῖς γὰρ φανεροῖς, καὶ πλείωνων ἀποτελεῖ πολ-
 μόντας, σχεδὸν τοῖσις ἀπαντας θυμιάζομεν, καὶ
 πᾶσι ἀνδρασι ἠγούμεθα. *Sunt autem hi versus ab*
Vlyse & non à Philotete, ut existimat Donatus
Acciaiolus, prolati, cuius hac sunt verba ad hunc
Aristotelis locum. Et ad hanc vulgi opinionem
probendam adfert auctoritatem Euripidis, qui in-
ducit Philotetem quendam respondentem cuidam
qui cum interrogabat, quo nam pacto fuisset de-
ceptus à Pyrrho cum esset prudens: & Philotetes
respondet, quonam modo ego sum prudens: cum
mibi liceret. Esse autem hoc totum falsum & com-
mentitium, vel unius Dionis Chrysostomi testimo-
nio facile pervincam. Qui in oratione quadam que
inscribitur: Περί Λιχύλης καὶ Σοφουλῆος καὶ Εὐ-
ριπίδου, ἢ περὶ τῶν Φιλοκλήτου τόξων: sic inquit,
ἔτι τῶν Εὐριπίδου σὺνέσις καὶ περὶ πάντα ὀπιμελεῖα
ἄστε μήτε ἀποθανόν τι καὶ παρημελημένον εἶσαι
μητε ἀπλῶς τοῖς πράγμασι χεῖρα, ἀλλὰ μὲν πᾶ-
σι ἐν πᾶσι εἰπεῖν δυνάμει, ὡς ἀντίς εὐφός ἐστι
τῶν Λιχύλης πολιτικωτάτη καὶ ῥητορικωτάτη ἔσται.
 καὶ τοῖς

καὶ τοῖς ἐντυγχάνουσι πλείους ὠφέλῃαν ἀποφύγει
 διωαμμένη. ὁμοῦς γοῦν πεποῖν) ἀελογοῖται
 Οδυσσεύς. καὶ ἄλλα τί ἐνθυμήματα πολιτικὰ ἐπι-
 φων ἐν ἑαυτῷ. καὶ παρὸν γὰρ διαπορῶν ἑαυτῷ
 μὴ ἄρα δοκεῖ μὲν τοῖς πολλοῖς σοφός τις εἶναι καὶ
 φέρον τὴν σωσίαν. ἢ δὲ τὸναντίον, ὅτι οὐδὲν
 ἀλύπως καὶ ἀπεργαζόμενος ζῆν. ὁ δὲ, ἐκείνῳ
 ἀεργαζοῦν καὶ κινδύοις γίνεται. τούτου δὲ παρὰ
 αἰπὸν εἶναι, ἢ τὸν Ὀδυσσεύς καὶ γυγαίων ἀνδρῶν φησὶ
 μέγα. ὅτι οὐδὲν γὰρ ἀγαθῆς ἐπιμέλειαι, καὶ τὸν Ὀδυσσεύς
 ὡς δὲ πᾶσιν ἀνδράποισι εἶναι, μεγίστου καὶ γὰρ
 ποτάτοις ἐκόντες ὄνοισι ὑφίστανται. οὐδὲν γὰρ
 γαῦρον ὡς ἀνὴρ Ὀδυσσεύς. *Idem etiam testatur
 phoclis Scholiastes in initio Philoctetes, cum inquit
 καὶ ὡς δὲ τούτω ἀελογοῖται ὁ Οδυσσεύς, καὶ
 καὶ παρὰ Εὐριπίδην. ἐκείνο μὲν τὸν διαφύγει παρὰ
 ὁ μὲν Εὐριπίδης πάντα τῷ Οδυσσεῖ περὶ τὸν
 εἶδεν δὲ τὸν Νεοπτόλεμον παρεισάγων, ὅτι οὐδὲν
 πάντα οἰκονομεῖ. Sed iam ad Aristotelem reverti-
 mur. Ille itaque volens ostendere differentiam
 qui in se est prudens, & qui civilis, unicuique
 rum, inquit, & cognitionem esse & prudentiam
 sed habere non parvam inter se diuersitatem, in
 genere fortasse eadem sint, adeo ut qui sua ipsius
 na cognoscit, in ipsisq; versatur, prudens, civilis
 tem non prudens, sed negotiosus & curiosus esse
 deatur, quippe qui ea que aliena sunt, prae
 suam utilitatem, inquit. Et ad hoc magis con-
 mationem*

Ant. M.
 varia Lect.
 LIII
 28

mandū hos Euripidis versus adducit, ex Philoctete, in quibus Ulysses dicit se minimè esse sapientē, ut potest non sua tantum curantem, cum tamen hoc illi diceret, sed potius contrarium, id est, civilem & curiosum. Ultimus autem versus, qui est

Τὸς δὲ θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, πλεονέκτης, ἀριστοτέλης sententiam confirmandam nihil facit, idcircoq; etiam imperfectum idum reliquisse videri potest.

Porro Quirites quid significet. de quo Donatus in Terentiū emendatus. item Apulei locus quidam ex libro de Mundo notori suo restitutus.

CAP. III.

ELEGANTI admodum & peruenusta loquendi formula usos fuisse veteres, cum in extrema calamitate constituti populi opem & auxilium implorare vellent: (quemadmodum illa mulier apud Comicū, Adeste populares, ferte auxilium, inopi subuenite) ut clamarent Porro Quirites; doctissimè ab Adriano Turnebo memoria proditum est, quod ipsum nos tribus insuper adductis locis, ex antiquis scriptoribus confirmare conabimur. Primum itaq; Apuleius nō cōtemnendus antiquitatis auctor, lib. 8. de Asino aureo: Nec diu tale facinus meis oculis tolerantibus, Porro Quirites, proclamare gestiui, sed

sed viduatum ceteris syllabis & litteris, ubi tenet
 interpres ignorans quid esset, Porro Quirites, pro
 quit, lego Proh Quirites, ut sit vox exclamatio
 Quirites, sicut dicitur, Proh Iupiter, vel
 emenda O Quirites, subsequitur enim audire
 O tantum. Hac ille. Secundo in Mimis Laberius
 hoc modo:

Porro Quirites libertatem amisimus.

Ad extremum reperitur hac loquendi forma
 etiam apud Donatum interpretem Terentij (sicut
 nisi ex coniectura) in Andria Act. 3. Secundo
 Porro] in futurum, deinceps temporis Adversum
 vel adhortantis, ut Porro Q. Q. que, ubi non
 bitem legendum pro primo Q. Quirites. in
 doctiores, & simul excogitent & exquirant
 sequens Q. sibi velit. Postquam paulo ante
 Apulei mentionem incidimus, eius etiam locum
 dam ex libro de Mundo emendare conabimur.
 lei verba hac sunt: In Occidentis plagas scaturien-
 nes quasdam & proluuiones easdem strages
 derunt: sic ex Aetnae verticibus quondam
 sis crateribus diuino modo per decliua curru-
 vice flammaram flumina cucurrerunt, in quo
 riculi vertice egregium pietatis meritum fuisse
 gnouimus. Quo in loco libenter sic legerim, per
 cliuia, torrentis vice flammaram flumina,
 melius, & concinnius, atq. ita etiam scripsisse
 leium non est dubium, cum apud Aristotelem

Ant. M.
 Varia Lect.
 LIII
 23

hunc librum magna ex parte est mutuatus) in libro
de Mundo sic legatur. Eius verba haec sunt : αἱ δὲ
θεοὶ ἐπέεος ἐν γῆς ἀναβλύσασιν, καὶ ἐκφυσθή-
σονται, καθάπερ ἦν ἐν αἰτνῇ κρατήρῳ ἀναδράχου-
των, καὶ ἀνά τινὲν γλῶττι φεθροδύων χεῖμα ῥέει δίκλιν.

Theophili ad Autolyicum locus restitutus.

CAP. IIII.

THEOPHILVS Antiochenſis tres ſcripſit
libros ad Autolyicum, multa & varia eruditione
reſertos, quibus illum ab idololatrica & Ethnica
ſuperſtitione ad veram & ſinceram Dei religio-
nem .i. Chriſtianiſmum deducere & conuertere
conatur. in quorum ſecundo macula non leuis ha-
ctenus inſedit, quam iam nos partim cōiectura, par-
tim ope manuſcripti & antiqui codicis, eluere co-
nabimur. Itaque Theophilus volens oſtendere eos
qui mala ac ſcelerata facerent ac perpetrarent, malè
etiam tandem puniri; cumq; ea de re multos poeta-
rum verſus adduxiſſet, tandem & ſic inquit: καὶ
ἐπὶ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐφορεῖ, καὶ ἐδὲν αὐτὸν λαμβάνει,
καὶ ἐξ θυμοῦ δὲ ὧν ἀνέχεσθαι ἕως οὐ μέλλει κείνῃν, καὶ
ἐπὶ τούτῳ Διόνυσος εἶρηκεν.

Ὁ δὲ δίκλιν ὀφθαλμὸς ὡς δι' ἡδύχρου

Ἀδύσων ὀρεσώπῳ πάντος ὁμόσται εἰ βλέπει.

Quos verſus ſic tranſtulit interpres: Iuſtitia ocu-
lus placida forma veniens, ut fax ſplendens, quàm
B proximi-

Ant. Mio
Varia Lect
LIII
28

18 VARIARVM LECT.
proximè accedet, ut videat. Quis nō videt morā
& hoc quidem grauisimū his versibus subesse
seruata antiqua lectione, nullum commodū
indē elicere poterimus. Nos itaq. hunc locum sic
tori suo restituendū putamus, ut pro πάντες
εὐδέπης legamus, -- πάνθ' ὁμοῦς αἰεὶ βδέπης.
iam non videt hanc lectionem longè esse meliō
concinniorem, imò etiā necessariam. &
credo sana mentis huic nostra emendationi
gabitur.

Tertulliani loca duo illustrata.
CAP. V.

TERTULLIANVS antiquus & eruditus
cum primis Theologus, in lib. De cultu feminarum
inquit: Quāquam & aurū ipsum, cuius vos
occupat, quidā genti ad vincula seruire referunt
lib. litera. & in lib. De habitu muliebri: Apud
barbaros quosdā, quibus vermiculū est aurum
sum, auro vinclos in ergastulis habent, & diuites
malos onerāt, tanto locupletiores, quāto nocētiores.
Ad quem locū sic interpret: Apud barbaros illos
uita prēmīū sunt improbitatis, ut quāto quisq.
sceleratissimus, tāto sit omniū ditissimus. Apud
autē populos hęc sit cōsuetudo, nō dicit Tertullianus
nec eius interpret. Sciendū itaq. apud Aethiopes
morē esse, idq. cū multis testibus probare posse
atq. item altero contentus ero. Quorum primus
Plutarchus, qui sic inquit in Erotico: Κάτι ποῦναι

χρυαῖς ὡσπερ ἐν αἰθιοπία πέδαις δ' ἐδέθη βέλπιον,
 ἢ πλάτω γυναικός. *Et Dion Chrysostomus in ora-
 tione περὶ πλάτης, cum inquit: εἰ δ' ὠφέλη τὸ κεκτῆδες
 χρυσίον, εἰδέν ἐκώλυεν Αἰθιοπας τοῖς ἀνω μακαριω-
 ταταῖς εἶναι δοκεῖν. ὅπερ τὸ χρυσίον ἀπρότερον, ἢ παρ
 ἡμῖν ὁ μόλυβδος, καὶ φασὶν ἀντίθι τοῖς κακέρους ἐν
 παλαιαῖς δεδέθη πέδαις, ἀλλ' εἰδέν ἦττον εἰσι δεσμῶν
 καὶ πονηροῖ, καὶ ἀδικοῖ τὸ δὲ μακαρίζον τοῖς πλεονεξίαις,
 καὶ πολλὰ χεῖματ' ἔχοντας, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν δε-
 φέροντας τ' πάνυ φαύλων. ὁμοιον εἶπε τοῖς ἐκείνους
 μῶδες φοροῖόντας ἰδὼν ἐκ τ' εἰρηκτῆς ἐλπίαι, καὶ πάντων
 δόδαυμονέστατον ἔκρινε τ' ἔχοντα τὰς μελέτας ἀέδαι.
*Et quia iam in Tertulliani mentione incidi, non possum
 quin et alium eiusdem auctoris locum illustrare, praesertim
 cum et hic ex Graecorum fontibus manarit. In libro
 itaq. De anima, ubi de Hegemonico, an sit et ubi sit,
 disputat, sic inquit: Nec in superciliorum meditullio, ut
 Strato Physicus, nec in tota lorica pectoris, ut Epicu-
 rus, sed quod et Aegyptij renunciauerunt ei, qui diui-
 narum commentatores videbantur, et ille versus Orphici
 vel Empedoclis: Namq. hominis sanguis circūcor-
 dialis est sensus. Etiam Protagoras, etiam Apollodorus
 et Chrysippus haec sapient. haec ille. Cum autem Em-
 pedoclis scripta iam vetustate et hominum negligentia
 perierint, non iniucundum fore ardeor, si Graecum eius
 versum, quo hanc sententiam expressit, apposuero,
 inuentum a me apud Etymologicum auctorem. Ver-
 sus Empedoclis ibi sic legitur:**

Αἷμα γδ ἀνθρώποισι περικάρδιον ἔστι νόημα.
 Postea autem quam in hunc Etymologici loci citat
 deram, inueni integrum Empedoclis locum citatum
 à Porphyrio in libro De Styge, qui adducitur à Sto
 bæo in Phisicis.

Αἷματος ἐν πελάγεσσι τετραμυδίου ἀνθρώποισι

Τῆτε νόημα μάλιστα κελήσκει ἀνθρώποισι.

Αἷμα γδ ἀνθρώποισι περικάρδιον ἔστι νόημα.

Huius Empedoclis opinionis meminit & Cicero
 Tusculanis, cum inquit: Empedocles animam
 censet cordi circumfusum sanguinem. Et eodem
 libro: Horum igitur aliquid animus, ne tam
 mens, aut in corde cerebròve, aut in Empedocle
 sanguine demersa iaceat.

Diogenis Laertij locus vnus, & item alius
 examinatus & emendatus.

CAP. VI.

NON possum quin & Laertij locum aliquem
 in medium proferam, in quo emendando multi
 gni nominis viri, frustra (quod tamen pace illorum
 dixerim) desudarunt. Verba Laertij in vita Hippiæ
 parchia hæc sunt: ἀλλ' ἔτε κετεπλάγη ἰπαρχίας
 ἔτε διετέραχθη ὡς γυνή, ἀλλὰ καὶ εἰπὼς ἑαυ
 αὐτῆ τὶς τὰς παρ' ἰσοῖς ἐκλιπείσα κερπίδα.
 Hoc in loco magnopere, ut dixi, desudarunt docti
 nec veram illius loci lectionem inuenire potuerunt.

Ant. M. u.
 varia Lect.
 LIII
 25

quidam enim volunt legere τῖνι, quidam τήνῃ, quidam τίνῃ, alij γωνῇ, nullus bene, nec quisquam eorū ad rectum scopum collimare potuit. Quia autem videor mihi veram huius loci lectionem inuenisse ex vestigijs antiqui codicis, quæ protulit vir doctissimus bened. de litteris meritis Ioannes Sambucus, margini addens αὐτῆσιν τὰς sine accentibus, nolo tam celare, sed omnibus patefacere. Quare sic legendum puto, ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, αὐτῆσιν

ἢ τὰς παρ' ἰσοῖς ἐκλιπῶσα κερκίδας.
Et est versus Euripidis in Bacchis, ubi sic loquitur nuncius,

Πάτερ, μέγιστον κομπάσαι πάρεςί σοι,
Πάντων ἀείσας θυγατέρας ἀείρω μακρῶ,
Θήτων, ἀπάσας εἶπον. Ἰξόχως δ' ἐμέ,
ἢ τὰς παρ' ἰσοῖς ἐκλιπῶσα κερκίδας,
Εἰς μείζον ἢ κω θῆρας ἀχρόβω χροῖν.

Atque hanc nostram cōiecturam comprobat etiam Suidas in dictione Διόδωρος, cum inter cetera sic inquit: ὁμοῦ εἶπε θεὸς ἰπωαρχίαν τῷ γυναικῆ καρακτητος αὐτῆσιν ἢ τὰς θεὸς ἰσοῦς ἐκλιπῶσα κερκίδας, καὶ Ἰβωνά φροεῖσα. Apud eundem Laertium in vita Arcesilai citantur hi duo Timonis versus:

τῆ γδ' ἔχον μνέδημος ὑπὸ σέρροισι μόλυβδον
θῆσε, ἢ Πυρρῶνα τὸ πᾶν κρέας, ἢ Διόδωρον.
Quo in versu illud θῆσεται mendosum esse opinor,
alibi autem apud Eusebium, ubi etiam hi versus
B 3 citantur,

citantur, pro δήσει, legitur δήσει, nec hoc bene
sed inde colligo rectissime hic legi posse, (δήσει) ut
est, mentitur, & imitatur Pyrrhonem & Diocletianum
Idem in vita Pyrrhonis hos versus nomine Euripidis
in medium adducit:

Τί δή ταύτοις τοῖς ταλαιπώροις Θεοῖν
Βεγτοῖς λέγουσι; ἔ γδ' ἔζηρτήμεθα,
Δρῶ μὲν τοιαῦτ' ἀνέ γε τυγχάνεις δέλων.
Quos hoc παλοεσθιενδὸς cersuit Henricus Ste-
phanus:

Τί δή ταύτοις τοῖς ταλαιπώροις Θεοῖν
Βεγτοῖς λέγουσι; σοῦ γδ' ἔζηρτήμεθα
Δρῶ μὲν τε τοιαῦτ' ἀ σὺ γε τυγχάνεις δέλων.
Ego autem (quod pace tanti viri dixerim) sic eos
apud Euripidem leguntur, (quod ipse ignorasse vi-
detur) legendum existimo. Apud illum itaque in
Supplicibus hoc modo leguntur.

ὦ Ζεῦ, τί δή τα τοῖς ταλαιπώροις Βεγτοῖς
Θεοῖν λέγουσι; σοῦ γδ' ἔζηρτήμεθα
Δρῶ μὲν τε τοιαῦτ'. ἀν σὺ τυγχάνεις δέλων.

In Minutio Felice menda quædam sublata

CAP. VII.

MINUTIVS Felix in Dialogo, qui Otho-
uius inscribitur, de Dei summa potentia agens, in-
ter cætera sic inquit: Hic nec videri potest, visu cla-
rior est, nec comprehendendi potest, nec aestimari sen-
sus

Ant. Minu
Varia Lect
LIIII
25

sibus maior est. Hic aliquid, post illa verba, Nec
 comprehendere potest, desiderari, quilibet facile potest
 comprehendere. Nos itaque hunc locum sic legen-
 dum putamus, ut in antiquo manu exarato codice
 scriptum inuenimus. Nec comprehendere potest, tactu
 purior est, nec astimari, sensibus maior est. Et alio
 loco de Daemonibus agens: Sic à calo deorsum gra-
 uant, & à Deo vero ad materias auocant, vitam
 turbant, omnes inquietant, irrepentes etiam corpo-
 ribus occultè ut spiritus &c. In manuscripto codice
 cuius modo memini, legitur pro, omnes inquietant,
 somnos inquietant, & rectius quidem, meo iudicio.
 Et alio loco infra De suppliciis Christianorum dis-
 crens, inquit: Et quor ex nostris non dexteram so-
 lum, sed totum corpus vri, cremari, sine ullis eu-
 latibus pertulerunt: cum dimitti præsertim haberet
 in sua potestate. Viros cum Mutio, vel cum Aquilio
 aut Regulo comparo &c. Hoc loco Franciscus Bal-
 duinus Iurecons. doctissimus pro, cum Aquilio aut
 Regulo, legit, inq. contextum admisit, cum Atilio Re-
 gulo. Sed hac in parte illi (quod tamè pace tanti viri
 dixerim) non assentior. Ego enim vulgatam & rece-
 ptam lectionem retinendam esse censeo. nec causam
 video, quare reijci debeat. Aquilij enim etiam me-
 minit Arnobius libro primo, hoc modo: Innumera-
 biles alij gloria & virtute, & existimatione pollen-
 tes, acerbissimarum mortium experti sunt formas,
 ut Aquilius, Trebonius, Regulus, &c.

CAP. VIII.

NON possum præterire, quin & Athenæo
nunc in medium vocem, inq[ue] eo locum quendam
tulum, insigniterq[ue] deturpatum, ope manuscripto-
dicis, mitiori ac integritati suæ restituam. Athenæo
autem verba libro 9. circa initium ferè, hæc sunt
Σιωπῶντος οὐκ ἐπὶ τῷ Οὐλπανῆ, ἀλλὰ ἐπὶ τῷ
Λεωνίδῃ, εἶπεν εἰμι δίκαιος πῶς ἢ δὴ πιστοῦται

Πολλοῖς δ' ἀντιλέγειν + + +
+ + + οὐκ ἐπὶ τῷ ἐδέλφ

Καὶ πρὸς μὲν τούτοις ἀρκεῖ λόγος εἰς ὃ παλαιῶν
Σοὶ μὲν τοιαῦτα δοκοῦντα πικρῶς, ἐμοὶ τὰ
πρὸς ξυμπετόντων δ' ἂν τις πείσῃ τεράστια λέγων ἔτι.

Οἷον καὶ ῥάσις εἰς ἰδιδασκαλίαν.
In veteri manuscripto codice hic locus longè aliter
legitur, sed mendosè tamen, hoc pacto, πολλοῖς δ'
ἀντιλέγειν καὶ τὸ πᾶν, ἐν ἑνὶ ἔδος πᾶσι
μοίως, ὀρθῶς ἀντιλέγειν οὐκ ἐπὶ τῷ ἐδέλφ. Nos au-
tem ex vestigiis antiquæ scripturæ hunc locum
restituendum ac emendandum putamus:

Πολλοῖς δ' ἀντιλέγειν (καὶ τὸ πᾶν) ἐν ἑνὶ
πᾶσι πάντος ὁμοίως,
ὀρθῶς ἀντιλέγειν, ἐπὶ τῷ ἐδέλφ.

Esse autem hos versus Eueni Parij, vel ex ipso Athe-
næo satis constabit, si quis singula diligenter inter
se conferat. is enim libro decimo hunc quartum
versum

Ant. Mica
Varia Lect
LIII
25

versum ex Eueno citat, hoc modo, licet paulo aliter
 ibi legatur, Ἀκούσε) γὰρ καὶ τὸ δέξιον

Σοὶ μὲν τὰδε δοκουῦτ' ὅσιν, ἀλλ' ἐμοὶ τὰδε.

Priores quatuor versus Eueni, quod prope modum
 praeferam, citantur etiam à Stobaeo, sed apud il-
 lum paulo melius ac emendatius leguntur, hoc modo:

Πολλοῖς ἀντιλέγην μὲν ἕδος αἰεὶ πάντος ὁμοίως
 ὁρθῶς δ' ἀντιλέγην ἐπέπτετ' ἐνέθει.

καὶ αἰεὶ μὲν τοῖσι ἀρκεῖ λόγος ὡς ὁ παλαιός,

Σοὶ μὲν ταῦτα δοκουῦτ' ὅσιν, ἐμοὶ δὲ τὰδε.

Plauti locus correctus in Milite glorioso, &
 alter in Bacchidibus illustratus.

CAP. IX.

NON est quod quisquam nobis vitio vertat si
 Plautino loco à multis praeclaris viris in Dubiū no-
 tato, nostram etiam de eo sententiam ac opinionem
 adduxerimus, in mediumq; protulerimus. Plauti
 locus est in Milite glorioso, ubi vulgò sic legitur.

Nam ego hanc macharam mihi consolari volo

Ne lamentetur, nève animum despondeat,

Quia se iam pridem feriatam gestitem.

Qua misera gestis fractum facere ex hostibus.

Cum hoc, fractum facere, corruptum esse videret
 vir doctissimus Ioachimus Camerarius, cui certè
 plurimum debent Plautinae linguae studiosi, censuit
 legendum, fratrem facere, huiusq; lectionis hanc
 reddidit rationē, cum inquit; Gloriosè nugatur miles,

B s   ensem

ensem suum gestire cruentari in hostibus, id est, sanguineum sine *ὄναι* non habere hostem. Dicunt autem fratres proprie consanguinei, etsi aliter quoque propinquorum est appellatio haec, ut populi in Pænulo. Haec ille. Quae certe lectio ab eo doctissimo non probatur, neq. etiam nobis. Muretus autem pro, fractum, putavit legendū, farctum, atque ea voce (inquit) farcimen, ut Iscium, cui genus aliquid crediderim indicari, ut quomodo les, cibi & carnibus minutissime dissectis confici solent, diceretur machera gestire hostes ita minutim concidere, ut ex eis farcimen fieri posset, si quid mihi post tantos viros loci relictum, aliquid etiam quod non omnino abs re esset, afferrent. Non ita lego cum Camerario, fratrem, neque cum Mureto, farctum equamvis prior propius ad veram lectionem, alter ad verum sensum accessit: sed lego, et stigiis antiquis inhaerens, fratrem facere, accipit in ea significatione, qua Muretus, farctum facit. Huius vocabuli in eadem significatione meminit Arnobius libro septimo. In hoc enim diutius loci huic causae vel maxime necessario immoramur, consistimus, inhaeremus: cupientes addiscere, quid cum pultibus Deo sit, quid cum libis, quid diuiculis cum fratribus, confectionis iure multiplici, atque impensarum varietate conditis. Et quia iam Plauti mentionem incidi, non possum mihi temperare, quin versum quendam, quem ille integravit

Ant. Muretus
Varia Lect.
LIII
28

de Græcorum Comicorum principe Menandro ha-
sit, ex ipsius Bacchidibus proferam. Illic autem Ni-
colobus sic ad Chrysalum loquitur:

NIC. Responde quis te vendidit? CHR. Quem
di diligunt

Moritur iuuenis. &c.

Quo loco

Plantus hunc Menandri versum à multis antiquis
philosophis usurpatum, est emulatus.

ὅς οἱ θεοὶ φίλος, ἀποθνήσκει νέος.

In Dione Chrysofostomo lacuna suppleta, &
alter locus emendatus.

CAP. X.

DION Chrysofostomus Rhetor præstantissimus,
oratione tertia de Regno, volens ostendere, quàm
magnum & pestiferum sit malum adulatio, in-
quit: Πασάν γὰρ ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῆς κακίαν, αἰχί-
σιον ἀν' εὐρεῖ τις τὴν κολακείαν. θεώτον μὲν γὰρ
τὴν κάλλιστον καὶ δικαιοτάτην διαφθείρει τὸν ἔπαυον,
ὅς μὴ κέει δοκεῖν πιστὸν μὴ δὲ ἀληθὲς γνώμε-
ναι, ἢ τότε πάντων δεινότατον τὰ τῆς ἀρετῆς
ἐπιπέλα, τῆς κακίας δίδοσσι. ὅς πολλὸν χεῖρον
δοῶσι τῆς διαφθείραν τὸ νόμισμα, οἱ δὲ τὴν
ἀρετὴν ἀπιστὸν ἐργαζόμενοι. Quo in loco ali-
quid subsultare ac deesse, quis est (si quis locum
penitus introspiciat) qui nesciat. Ego ita-
que hunc locum sic restituendum ac supple-
ndum puto, ut in antiquo codice scriptum repperi:

ὡς

ὥστε πολὺ χεῖρον δρῶσι τῶν δευτέρων τὸ νόμισμα. οἱ μὲν γὰρ ὑποπίτον αὐτὸ ποιεῖσιν, οἱ δὲ τὸ ἀπὸν ἐργάζονται. *ut horum posteriorum huius sensus: minus eos peccare, qui nummos adulterant, quam qui adulationibus utuntur, illi enim qui nummos adulterant, quid aliud faciunt, quam nummos suspectos reddunt: qui autem adulando alios carum laudant, faciunt virtutem fide carere. Idem in secunda oratione de Regno sic inquit: ἐπὶ δὲ οἰκιστῶν τῆς Ἰταλίας, οἷα τῶν λακωνικῶν ἐμβαπτῶν, μάλιστ' ἀρέπουσιν τῆς Λυκούργου πολιτείας, ὡς ἐπιτιμῶν ἀμασίων ἐνεῖνε.*

Ἄγετ' ὦ παρτάς δ' ἀνδρῶν
 Κεῖροι περὶ πολίτην.
 Λαῖα μὲν ἴτελιν περβαλλέσθε,
 Δόρο δ' ἀπόλμας βάλλοντες
 Μὴ φειδόμενοι τ' ἔσθε.

Οὐ γὰρ πάντες τὰς παρτάς. *quibus in vestibus omnino pro περβαλλον, πατέρον legendum est, et etiam alibi scriptum inueni, et in fine legendum hoc modo:*

Οὐ γὰρ πάντες τὰς παρτάς.

Vnde Capitolium dictum sit.

CAP. XI.

HISTORICI, ut Plutarchus, Halicarnassensis, Livius, atque adeo alij qui de antiquitatibus Romanorum scripserunt, vnde Capitolium sit dictum videtur.

Ant. Mus
 Varia Lect
 LIII
 28

videntur ignorasse. Quia autem huius vocabuli
 nem solus Arnobius non videtur ignorasse,
 eius verba, ut rei tam obscura & ignota, lucem
 quandam afferre possim, in medium adducere non
 grauabor. Arnobij verba hæc sunt ex libro v. i.
 Sed quid ego hæc parua? Regnatoris in populi Capi-
 talio quis est hominum qui ignoret, Toli esse sepul-
 chorum Vulcentani? Quis est, inquam, qui non sciât,
 ac fundaminum sedibus caput harninis euolutum
 non ante plurimum temporis, aut solum partibus
 ceteris (hoc enim quidam ferunt) aut cum mem-
 bris omnibus humationis officia sortitum? Quod si
 planum fieri testimoniiis postulatis auctorum, Sam-
 monicus, Granius, Valerianus vobis & Fabius in-
 dicabunt: cuius Tolu fuerit filius, gentis & natio-
 nis cuius, ut a germani seruuulo vita fuerit spoliatus
 & lumine, quid de suis commeruerit ciuibus, ut ei
 sit abnegata telluris patriæ sepultura. Condiscetis
 etiam (quamuis nolle istud publicare se fingât) quid
 in capite resecto factum, vel in parte qua curiosa
 fuerit obscuritate conclusum: ut immobilis videli-
 cet atque fixa obsignati ominis perpetuitas staret.
 Quod si opprimi pax esset, & vetustatis oblitera-
 tione celari, compositio nominis iecit in medium,
 & cum suis causis per data sibi tempora inextin-
 guibili fecit resuscitatione procedere: nec erubuit
 ciuitas maxima, & numinum cunctorum cultrix,
 eum vocabulum templo daret, ex Toli capite
 Capito.

Capitolium, quàm ex nomine Iouio nuncupatur.
Hec ille.

Quòd Pythagorei iis qui defecissent à philo-
sophia, cenotaphia extruebant. & ceterum
Nazianzeni locus illustratus. CAP. XII.

INTER alia præclara & singularia in
Pythagoricorū, illud notatu nō indignū mihi
est, quòd dicitur iis qui defecissent à philosophia
& qui temerè eam diuulgassent, cenotaphia
mortuorum extrusisse: quòd auctorū testimoniū
confirmabo. Origenes itaq. in libro contra Celsum
sic inquit: Ceterum Pythagorei cenotaphia extru-
bant iis, qui defecissent à philosophia, reflexo
ad idioticam vitam, nec ideo deterior habitu
Pythagoras, in doctrina & demonstrationibus
eius discipuli. & Clemens libro quinto Stromateon
Φασὶ γὰρ οὐδὲν ἰσοπαροῦν τὸν Πυθαγόρειον αὐτῶν
τὰ πράξασι τὰ τῶν Πυθαγορέων σαφῶς, ἀλλὰ
τὸ δὲ ἀφελῆς, καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἡρώδης οὐκ ἐπι-
δοῦν ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ νεκρῶν καὶ ἀδύ-
σπεστων τῶν δολμάτων, καὶ ἀδύποτα ἐπι-
ρῶν τοῖς πάθεσι τοῖς ψυχροῖς. Atq. hæc ob causam
Hipparchus etiam grauissimè increpatur à
Pythagorico, in quadam ad eum epistola, qua
num extat, & quam hoc loco integram subi-
grauabor. Lysis Pythagoricus Hipparchus
Posteaquam ex hominum consortio Pythagoras
cessit, nunquam in animum induxi, ut discipulus

Ant. Mus.
Varia Lect.
LIII
28

ram eius congregationem dispersum iri putarem.
 Quoniam verò præter spem, tanquam à magna
 nauis oneraria, in vasto pelago distracta, alius alio
 delati disgregatiq; sunt: pium est, me quoque diui-
 norum & grauissimorū eius præceptorum esse me-
 morem, neque profanare aut communia facere sa-
 pientia dona ijs, qui ne per somnium quidem mun-
 dati sunt animis & purgati. Non enim fas est qui-
 busue offerre quæ tantis laboribus comparata sunt.
 Non magis quàm auarū Eleusiniarum Dearū my-
 steria profanis exponere. Aequè verò sunt iniusti &
 impij utrique, hæc qui faciunt. Par est autem re-
 putare animo, quàm longū tempus eminentes con-
 sumpsimus, depellendis maculis quæ pectoribus no-
 stris insederat: donec quinq; superatis annis disputa-
 tionū eius, sermonūq; capaces euaderemus. Quemad-
 modū enim tinctorum ea vestimēta, quæ tincturā ac-
 cipere debet, stringēdo purgāt, ut inelutibilem
 tincturā imbibāt, & quæ expurgari nunquā possit:
 ad eundem modum diuinus vir præparabat eos, qui
 amore philosophiæ tenerentur, ne fallerentur ab iis,
 quos bonos honestosq; futuros esse spem concepisset:
 non enim adulterinam eruditionem tractabat, nec
 laqueos quibus Sophistarū vulgus adolescētes impli-
 cat, nihil boni aut veri docente: sed diuinarū hu-
 manarumq; resū scientiam tenebat. Illi verò in præ-
 textum adhibita eius doctrina, multa & mirabilia
 faciunt, irretitis non ritè ac temerè adolescentibus.

Quæ

Quae causa est ut difficiles & impudentes
 ciant suos auditores. Inculcant enim moribus
 fufis & turbidis theoremata & orationes
 Quemadmodum si quis in profundam puteum
 ac luto plenum, infundat puram ac limp
 aquam, & caenum perturbat, & aquam in
 redigit: eadem etiam corum, qui sic docent
 centur, est ratio. Densi enim & profundi
 circa mentem & cor eorum, qui non pure
 ty, impati sunt, quibus omnis mansuetudo
 tio obscuratur, quantumvis in conspectu quidem
 foris aucta: ac subeunt hunc cumulum omnis
 ris malitiae excrescentes & impediens, neque
 nentes prospicere rationem. Nominabo autem
 mum matres earum recensens, intemperantiam
 auaritiarum. Ambae vero sunt fecundissimae. Ex
 temperantia igitur progerminant scelera, temeritas,
 ac proditioes, & auaritates à natura
 ptates, atque impetus quidam vehementiores,
 mortem & precipitia impellentes. Iam enim
 busdam vim etiam intulerunt libidines, ut
 à matribus, neque à filiabus abstinere: &
 tes legem, patrem, ciuitatem atque regem, &
 centes cubitos quasi captiuos ad extremum exitum
 per vim & violentiam rapiunt. Ex auaritia
 progignuntur rapina, parricidia, sacrilegia,
 norum grassationes, & quaecunque horum sunt
 finia. Oportet igitur primum sylvas, in quibus
 affe
 men
 vine
 que
 at n
 laut
 non
 philo
 est,
 prac
 tuit.
 temo
 is m
 quia
 ram
 At n
 gerim
 Si igit
 iam o
 cerie
 verbi
 tau
 zuch
 traie
 ubi
 clu
 Lyfid
 obseru

Ant. M. u.
 Varia Lect.
 LIII
 23

affectus nutriuntur, igni, ferro, ac omnibus instru-
 mentis expurgare, & rationem ab his affectibus
 vindicare, ac tum demum boni aliquid inserere at-
 que tradere. Quae didicisti quidem summo studio,
 at non executus es, o praclare, postquam Siculas
 lauitias degustasti, a quibus te vinci ac superari
 non oportebat. Multi vero dicunt, publice te etiam
 philosophari, id quod facere Pythagoras auersatus
 est, qui Damae filiae suae propositi monumentis ac
 praeceptis, ea cuiquam extra familiam tradere ve-
 nuit. Illa vero cum multis pecuniis vendere huius-
 modi libros posset, noluit; sed egestatem ac paren-
 tis mandatum omni auro potius esse atque anti-
 pius iudicauit. Aiunt autem eandem moritu-
 ram, Bisstalia filiae suae hoc idem praeceptum dedisse.
 At nos cum simus viri, non recte nos erga illum
 gerimus, sed conuentorum sumus transgressores.
 Si igitur mutatus fueris, gratulabor; sin minus, iam
 iam obysse mihi videberis. Haecenus ille. Quae
 curie multum lucis allatura spero his Nazianzeni
 verbis in quadam epistola, ubi sic inquit: κοῦρον τὸ
 ταῦτα δ' ἐξέειπε. εἰ μὲν οὐδὲ μεταξὺ ἄλλοιο, ἀλλὰ νυῦ
 χαρήσομαι, τῆς Πυθαγορικῶν ἐπιπρὸς φιλοσόφων
 ἐπιπρὸς ἐπιπρὸς ἰσχυρῶν. εἰ δὲ μὴ, ἐκείνος
 μὲν ἔγραψε, τέθνηκας μοι. ἐγὼ δὲ τῆς τοῦ μὲν οὐκ ἐπὶ
 τῶν χαρῶν ἐπιπρὸς. Alludit autem hoc loco ad finem
 Lysidis epistolae, quod miror à nemine interpretum
 obseruatum.

C

Apu-

Apulei locus in libro De dogmate Platoni
eleganti coniectura emendatus.

CAP. XIII.

LICET Apuleianam lectionē quidam magis
nominis viri tanto supercilio & fastu cōtemnunt
reiciāt, ut inutile ac infructiferam: illorū tamē
cloritas tanti apud me non est, ut hac in parte
assentiar, imò contrā omnino, eius lectionē literarū
omnibus et antiquitatis studiosis utilem esse, ac
nino per necessariam, existimo. Sed quia eius libri
quā pluribus mendis (quibus obscurior multo
intricatio redditur, licet aliqui satis obscurum
intricatus per se) sunt referti, sit ut pauci eius
lectione delectentur, ex eaq; aliquē fructū haurire possint.
Monsrosè autē hūc auctore depravatū esse
loco in medium pro lato, iam planū faciā, quem
ut spero, ex coniectura restituam, ut nullus dubitaturus
sit, quin hunc locum genuino suo nitore restituerim.
Locus est in libro De dogmate Platoni, ubi
inter cetera sic inquit de Platone. Talis igitur
talibus Plato, non solum Heroum virtutibus pre
tit, verum etiam equiparavit diuum potestatem.
Nam Spensippus domesticis instructus documentis,
pueri eius in ere partiendo ingenium, & admiranda
verecundie indolem laudat, & pubescentis prom
tias labore atque amore studendi imbutas refert, &
in viro harum incrementa virtutum & cetera

Ant. Mus.
Varia Lect.
LIII
28

conuenisse testatur. Hac ille. Quo in loco quod dicit, pueri eius in arte partiendo ingenium, mendosum esse opinor. quid enim hoc sibi velit, difficile esset alicui diuinare, quandoquidem nusquam legitur de Platonis ingenio in arte partiendo. legimus quidem illum picture non aspernatum artem, ut idem paulo infra testatur, sed hoc nihil ad rem presentem. Quare ut paucis agam, sic hic locus minima mutatione est restituendus, nam Speusippus domesticis instructus documentis, pueri eius cre in partiendo ingenium, & admirande verecundia indolem laudat, &c. Quis iam non videt, hanc esse veram & apertam huius loci lectionem: qua qui dubitabit, eundem meridie dubitare aulux sit, iubebo.

Stobæus à macula vindicatus.

CAP. XIII.

STOBÆVS sermone CXIX. hos Aeschylæ versus elegantes, sed mirum in modum corruptos & deprauatos in medium adducit:

Ω θάνατε ποίαν μὲν ἀπιείας μολεῖν.

Μόρος εἰ σὺ τῆν ἀνηκέστον χακῶν ἰατρὸς,

Ἄλγος δὲ οὐδ' ἐν ἀπτε) νεκροῖς.

quos sic vertit Gesnerus:

O mors, ne queso patiar repulsam quo minus ad te veniam,

Tū sola malis incurabilibus mederis,
Et nullus dolor sequitur mortuos.

Ego primum versum ex coniectura sic restitu-
dam puto,

Ω θάνατε παιάν μὴ μ' ἀπυμάσῃς μόλῃν.
Sequentes duos versus hoc pacto distinguentur.

Μόνος εἶ συ γῶ ἀνηκέστον κακῶν
Ἰαχῶς, ἄλγος δ' οὐδ' ἐν ἀπτεῖ νεκροῖς.
μόνος autē deest γῶ, vel tale quid, ut hic sit sensus.

Ο mors p̄an̄ he ad me venire dedigneris,

Tu enim sola malis incurabilibus

Mederis: nam mortuos nulla attingit miseria.

Sic enim melius omnia coherent, & parva est mu-
tatio de ποίαν in παιάν. Simile quiddam legitur
apud Plutarchum in Consolatione ad Apollonium.

Ἰεῖτον γῶ ἀπεμμήσατο καὶ ὁ εἰπὼν.

Ω θάνατε παιάν ἰαχῶς μόλοις

Λιμῶ γῶ αἶδας ἀν' αἶαν. Videntur autem

verba esse Philoctetis mortem inuocantis, ut colli-
gere est ex Maximo Tyrio Orat. ultima. ubi sic in-
quit: ὦ πόσις, ἀφίστω σε, ὁ Φιλοκτήτης λέγει.

θεοπέσφεις, καὶ μὴ βόα, μηδὲ λοιδοροῦ πῆς φε-
τάτοις, μηδὲ ἐρόχλει τῶν λημῶν γῶ. ὦ θάνατε

παιάν. εἰ μὴ ταῦτα λέγῃς ἀλλὰ τὸ μένος κακῶν

κακοῦ, οὐκ ἔσποδ' ἔρχομαι τῆς δόχῃς. εἰ δ' ἦν γῶ

ὄν π' ἴθ' ἰθ' θάνατον παιάνα εἶναι ἢ ἀπαλκτικῶν κακῶν

καὶ ἀπλήσου καὶ νοσοροῦ θρέμματι, ἢ γῶ καλῶν

δ' ἔχε καὶ κάλει τ' παιάνα.

Confir-

Ant. Mu
Varia Lect
LIII
25

Confirmatum auctoritate Græci & Latini scriptoris, quod Cicero ex Chryssippo refert de Chiorum lapicidinis.

CAP. XV.

MIRVM est quod refert ex Chryssippo Cicero, in lib. 1. Diuinationum, de Chiorum lapicidinis, cum sic inquit: Furebat Carnades in Chirru lapicidinis saxo diffisso caput extitisse Panisci. Credo aliquam non dissimilem figuram, sed ceriè non talem, ut eam factam à Scopis diceret. Hæc ille, nec mirum solum, imò etiam incredibile propemodum videretur, nisi simile ac planè idem etiam de Pariorum lapicidinis, ab aliis auctoribus, narraretur. Sed quia ea testimonia non ubique sunt obuia, ego que multa lectione obseruaui, hic subiiciam. Fuit itaque huius miraculi mentionem Origenes, in libro qui Philosophoumena inscribitur, cum inquit: Xenophanes Colophonius Orthomeni filius, omnium rerum incomprehensibilitatem esse dixit, & Solem ex paruis igniculis coaluisse, & quotidie fieri, & terram esse infinitam, & neque ab aere, neq. à celo contineri, infinitosq. Soles & Lunas ex terra fieri. Salsuginem quoque maris fieri ex mixtione terre existimauit, idq. ea ratione colligebat, quòd in medio terre & in montibus concharum testa inueniantur, & in lapicidinis, qua sunt prope Syracusas, inuenta essent aliquando piscium & phocarum figura. In Paro quoque insula lauri imago in pro-

C 3   fundis

fundissima marmoris vena. Huius rei meminit & Plinius in Naturali sua historia, cum inquit: Mirabile illud in Pariorum lapicidinis proditum est, gleba lapidis vnus cuneis diuidentium soluta, imaginem intus Sileni extitisse.

Plutarchi dictionis origo, duobus in locis indicata.

CAP. XVI.

PLUTARCHI scripta pro dignitate ac merito suo nemo satis laudare atque extollere possit, ita omnem scientiam atque eruditionem suis ille libris complexus est, adeo ut si quis eius scripta diligentem lectione eucluerit, non dubitet fore exitum, quin omnia ei sint adfutura, quae in homine praecipue politico requiri possunt. Nam ex ipsius Plutarchi lectione facile videre est, illum omnium Philosophorum, Historicorum, Medicorum, & Poetarum scripta diligenter legisse ac examinasse. Et licet saepissime eorum nomina in medium non adducat, tamen diligentius singula perpendenti, facile est agnoscere, discere (ut inquit ille) membra poetarum, nec poetarum solum, sed etiam philosophorum & aliorum historicorum. Quod nos iam duobus exemplis in medium prolatis, probare conabimur. Itaque in libro De D. Dupias, volens declarare atque describere, quantopere nimia cibi & potus ingurgitatio animum laedat, hac utitur sententia

Ant. M. U. L.
Varia Lect.
LIII
28

καὶ μὲν οἶνος τε καὶ σαρκῶν ἐμφόρησις, σῶμα μὲν
 ἰσχυρὸν ποιῆσαι καὶ ῥωμαλέον, ψυχὴν δ' ἀδυνή. Ὁ
 (similiter in libro περὶ σαρκοφαγίας, de eadem re
 agens, eadem videtur sententia. Quam Clemens
 libro 7. Stromatum Androcydis esse testatur, his
 verbis: Οἶνος γὰρ, φησὶν Ἀνδροκύδης, καὶ σαρκῶν ἐμ-
 φορήσεις, σῶμα μὲν ῥωμαλέον ἀπεργάζον), ψυ-
 χὴν δὲ νοχਾਲεῖραν. Ad hunc locum videtur
 etiam alluisse Plato Philosophus, statim in initio
 Axiochi, cum inquit: ἤδη μὲν σωφροσύνην καὶ
 ἀφ᾽ αὐτῆς καὶ τῶν σῶματι ῥωμαλέον ἀδυνή δὲ τὴν ψυ-
 χὴν, πάνυ ἐνδεῶς ὡδονομίας. Sed iam ad Plu-
 tarchum reuertamur. Is itaque in Consolatoria ad
 Apollonium statim ferè in initio sic inquit: πολ-
 λῶν γὰρ ὄντων ψυχῶν παθῶν, ἢ λύπη χαλεπωτέρη
 πέτυκον εἶναι πάντων, ὅτι λύπῃ γὰρ φασὶν ἰασιμα-
 τῶν γίνεσθαι πολλοῖς, καὶ νοσήματα οὐκ ἰάσιμα, αὐ-
 τοῖς τ' ἀνηρήκασιν ὅτι λύπῃ τινες. Quo loco, quod
 à nemine interpretum observatum est, videtur ad-
 hos Menandri versus, qui à Stobæo citantur, allu-
 sisse. Versus Comici sic se habent:

Πολλῶν φύσιν τοῖς πᾶσι κακῶν
 Λύπη. ὅτι λύπη καὶ μαλα γὰρ γίνεθαι
 Πολλοῖσι, καὶ νοσήματ' ἐν ἰάσιμα
 Αὐτοῖς τ' ἀνηρήκασιν ὅτι λύπῃ τινες
 Ἐπὶ πάν το λυποῦν πλείον, ἢ τὸ σῶζον ἦ.

Ocelli Lucani nomen apud Censorinum
emendatum.

CAP. XVII.

LICET propria nomina in antiquis scripturis
maximè esse corrupta & vitiosa, multis exam-
plis in medium prolati, ex diuersis auctorita-
tibus alij planum fecerunt; non possum quin etiam
egregio exemplo illorum opinionem confirmem
constabiliam. Apud Censorinum itaque in libro
De natali die cap. 3. sic habetur: Sed prior illa
sententia, qua semper humanum genus fuisse credi-
tū auctores habet Pythagoram Samium, & Cere-
m Lucanum, & Architam Tarentinum, ubi Cere-
m Lucanum, corruptum est, legendum est Ocellum Lu-
canum. Nec hoc solum nomē corruptè legitur apud
Censorinum, sed etiam apud Diogenem Laertium
in vita Archite, ubi adducitur epistola Archite ad
Platonem. οὗτος δὲ τῶν ἰσομνημάτων ἐπιμαρτυροῦ-
μεν Ἐάνηλδομος ὡς λουανὸς, καὶ ἐνετύχομεν τοῖς
ἑλέως ἐσθλοῖς. quem locū rectissimè nuper in sua
editione Henricus Stephanus Typographus doctissi-
mus, emendauit, hoc modo legendo, τοῖς ὀκέλλοις.
Nec secus etiam apud Sextum Empiricum, in libro
contra Mathematicos, ubi in manuscripto, ut ipse
testatur, hoc nomen mendosè legitur, hoc pacto,
ὁ ἡκέλος, pro ὀκέλλος. Huius Ocelli nomen etiam
corruptum esse videtur apud Proclum Timæi Pla-
tonis interpretem, cum sic inquit: ἄλλοι δὲ πῦρ καὶ
οἰ

Ant. M. Luc.
Varia Lect.
LIII
25

ἐὶ δὲ ὀκκαλον τὸν τῆς Τιμαίης ἀξόδοον, ubi voca-
 bulum ὀκκαλον, asterisci signo tanquam mendo-
 sum, in margine notatur. quare suspicor & hic
 ὀκκαλον legendum esse. Similiter & apud eundē
 Proclum alio loco mendosè hoc vocabulum legitur,
 cum inquit : δὲ δὲ καὶ τῆς ἀκύλλης μνημονόβειν ἐν
 ταῖς ὀπλοῦσιν ἰσχυρὰς ταῖς τῆς ἀξόδου ἡ-
 γαῖς, τὰς μερικὰς εἰρηοῦ φεαζόντας. ubi etiam le-
 gendū contenderim ὀκκαλον. Ocelli meminit sic
 Philo in libro De mundo, ubi nomen eius sincerè le-
 gitur, cum inquit : Ipse forte fortuna in commen-
 tarium Ocelli hominis Luciani, incidi, cui De uni-
 versi natura titulus, in quo mundum incorruptibi-
 lem non tantum aserit, verum etiam argumentis
 conatur ostendere. In huius Ocelli librum, cuius
 Philo meminit, & ipse forte fortuna nuper non ita
 pridem incidi, multis ab hinc annis impressum, pau-
 cus credo notum. Ex hoc Ocelli libello citatur qua-
 dam in Iohannis Stobaei Physicis, qui & alium eius
 librum ibi in testimonium aduocat. Huius Ocelli
 etiam mentio fit apud Lucianum, in libro qui in-
 scribitur, ἡσπέρ τ' ἐν τῇ ἀξόδοου ἀσπασματός.
 quemadmodum mihi per litteras indicavit doctissi-
 mus, mihiq; amicissimus Petrus Daniel Aurelia-
 nensis, cum ei hanc meam in Censorino coniectu-
 ram perscripsissem, quo in loco tamen οἰκωδός legi-
 tur, pro quo ipse & ego substituendum putabamus
 Ουκωδός, sed non possum dissimulare me in qui-
 busdam

busdam codicibus Ocelli ab eodem Typographo
 pressis scriptum invenisse οὐκ εἰδώς, in
 busdam οὐκ εἰδώς, ita ut utra lectio
 tibi sit praefenda, certè ignorem. Verba
 haec sunt: ὁ μὲν γὰρ Δεσπότης Πυθαγόρας, ὁ
 μὲν δὲν αὐτὸς ἢ μὴ ἴδιον καταλιπέιν τῷ αὐτῷ
 σφ, ὅσον οὐκ εἰδώς τῶν Λόγων καὶ Ἀρχῶν.
 ille Petrus Daniel, cuius modò mentionem feci,
 dicit mihi & hoc nomen corruptè legi apud
 nimum Aristotelis interpretem lib. 13. Metaphi-
 corum. ubi οὐκ εἰδώς legi scribit, pro οὐκ εἰδώς.
 ni etiam huius Ocelli mentionem fieri apud Iam-
 chum Chalcidensem, quem penes me manuscriptum
 habeo, lib. primo De secta Pythagorica cap. 1.
 mo, ubi omnium Pythagorae discipulorum nomina
 iorum nomina enumerantur. Haec sunt, amice
 etor, qua de Ocello habeo dicere, invenire potui.

Ant. M.
 Varia Lect.
 LIII
 28

Hesychij locus de litteris Ephesiis emen-
 datus.

CAP. XVIII.

NON spero me rem ingrati facturum
 diosis omnibus, si quid è media antiquitate petierim
 de Ephesiis litteris, praeter ea quae ab aliis prolata
 sunt, in medium attulero. Quare in eo uno ore
 nes consentiunt, Ephesiis notulas quasdam, &

ces Magicas fuisse, quibus utentes in omni negotio superiores euaderent. Nos de hac re nihil præterea dicemus, sed hac suo auctori relinquimus. Verùm de vocibus illis priscis, quibus utebatur in symbolis, nos pauca dicemus. Non inconsultum utique fuerit, prius verba Hesychij hoc loco subijcere, qui sic inquit: Ἐξέστια γράμματα τῶ μὲν παλαιῶν. ὕστερον δὲ προσέθεσαν πλεῖς ἀπατεῶνες, καὶ ἄλλα. φασὶ δὲ τὸ προσέθειν τὰ ὀνόματα τὰ δεξιῶν. κατὰσιν. αἴξ. τέρεγξ. δαμναμρῶδες. ἄσιον. δηλοῖ δὲ ὁ μὲν ἄσιν, σκότος, τὰ δὲ κατὰσιν, φῶς. τὸ δὲ αἴξ, ἄνθος. δαμναμρῶδες δ' ἥλιος. ἄσιον δὲ ἀληθείς. ταῦτα οὐδ' ἴσα βῆσι καὶ ἄρια. Hæc sunt verba Hesychij Grammatici doctissimi. Quis tam stupido & bardo ingenio, qui non vel apertissimè videat, mendū his verbis Hesychij subijcet? Nec hoc inficias inquit doctissimus vir Erasmus, cum de hac parte ageret. sic enim inquit: Hesychius indicat fuisse priscas quasdam voces pro sariis habitas, quibus posteriores deinde multas addiderunt. priscas putat has fuisse, ἄσιν, quod interpretatur, tenebras. κατὰσιν, lumen: αἴξ ipse: δαμναμρῶδες sol, ἄσιον verum. Illud satis apparet librariorum incuria commissum, quod cum Hesychius inter magicas voces recenset τέρεγξ, non meminit tamen interpretans singula. Videtis quid vir tantus dicat, nec ille quidquam adiumenti potuit huic loco adferre.

Non

Non ergo sine causa quispiam temeritatis nos accusabit, qui cum nondum vigesimum etatis annum excefferimus, rei à tanto viro deperit quasi medicas manus adhibere ausi fuerimus. huic accusationi iam Apologia nobis parata, ac in promptu est. Si enim Erasmo diutius operum Adagiorum superstite esse, atque adeo vitam dignus erat longissima, in hæc usque tempora ducere contigisset, & iis libris frui, quibus fruimus, facillimè huic loco remedium, atque symbolicam horum vocabulorum interpretationem attulisset. Itaq. ego auctoritate nisus probatorum auctorum, hunc locum sic restituendum τρεῖς, vel τετρας ὁ ἐνιαυτός. Inueni etiam ad inter priscas voces Ephesiorum numerari τρεῖς, vox prisca appellatione dicitur terra. Sed integra verba Clementis Alexandrini Theologitissimi & antiquissimi in medium adducere. que ille lib. v. Stromatum sic inquit: Ἀνδραγαθὸν γ' οὐδ' ὁ Πυθαγορεὺς τὰ ἐφέσια καλέμενα ματῶν: ἐν πολλοῖς δὴ πολυθρύλλητα ὄντα, συμπληρωτῶν ἔχειν φησὶ τὰς ἐν σημαίνῃ δὲ ἀσπίον μὲν τὸ πρῶτον, μὴ γὰρ ἔχειν τὴν σκιάν. φῶς δὲ κατὰ σκίον, ἐστὶν καταυγάζει τὴν σκιάν. λέξ τ' ἔστιν ἢ γῆ καὶ ἀρχαῖα ἐπωνυμίαν. παρὰ τετρας ὁ ἐνιαυτός, δὲ τὰς ἀσπίων δαμναμενῶδες δ' ὁ ἥλιος, ὁ δαμάζων τὰ πάντα τὴν ἢ ἀληθῆς φωνῆ. σημαίνει δ' ἀεὶ τὸ σύμβολον ἀσπίων κόσμηται τὰ θεῖα, οἷον σκότος πρὸς φῶς, καὶ

Ant. Mier
 Varia Lect.
 LIII
 25

ἵδως ὡρὸς ἐνιαυτῶν, καὶ γὰρ ὡρὸς παντοίας φύ-
σεως ἕσται

Arnobij antiqua lectio defensa.

CAP. XIX.

ARNOBIUS libro quarto contra gentes post-
quam enumerasset, & docuisset furta ac adulteria
Deorum, utpote Neptuni, Saturni, atque adeo ip-
sius Iouis, quem regem mundi ironice appellat: &
non solum ab illis amari feminei generis sexus, sed
etiam mares: tandem progreditur ad feminas deas,
& inquit: Sed soli amanti apud vos mares, & fe-
mineo sexui sua conseruata est sanctitas. Nonne ve-
stris cautum est litteris adamatum esse ab Aurora
Tithonum, arsisse in Endimyonem Lunam, Nerei-
dem in Aeacum, in Achillis genitorem Thetim, Pro-
serpinam in Adonem marem eius, Cererem in Ia-
sonem nescio quem rusticatum, & post Vulcanum,
Phaonem, Martem, in Anchise nuptias ipsam il-
lam Aeneadam matrem, & Romanae dominationis
auctorem? Hoc loco diu multumq; me torsit, quod
Phaonem nominet, nusquam enim me legisse me-
mini, Venerem cum Phaone, sed cum Phaone, rem
habuisse. idcirco primo suspicabar pro Phaone, Phao-
nem scribendum, & mendum esse typographicum,
sed in eo non acquieui. Verum consulens exemplar
Romanum, longe aliam lectionem inueni, nimirum
hanc: Et post Vulcanum, Phaethontem & c. quae
lectio

lectio prima fronte alienissima mihi omnino
 est. quis enim unquam fando audiuit Venerem
 Phaethonte commercium ullum habuisse? Tacite
 ut certi aliquid de hoc loco haberem, quasi arduo
 consulti Clementem Alexandrinum, ubi haec
 ba repperi: Α' Φεγδ'ιτ'ι δ'ε, ε'σ'σ' α'ρ'ει κα'τη'ρ'ο'υ
 με'τη'λ'θεν ο'πι κ'ι'ν'ε'αν, κα'ι Α' Γ'χ'ισ'ω' ε'ρ'μ'η'ν
 Φ'α'ε'δ'ου'α' ε'λ'δ'ο'α. Quibus verbis antiqua
 Romani codicis comprobari potest. Quare omnino
 meo iudicio, hoc loco nullum subest mendam,
 locus emendationem, sed obseruationem requirit.
 Et quia nos fortasse ignoramus antiquam
 riam, idcirco ne hoc vocabulum loco mouendum
 aliud substituendum erit?

Bionis Smyrnei carmen emendatum.

CAP. XX.

INTER Bionis Smyrnei fragmenta, non
 magna diligentia ac cura à Fulvio Ursino
 viro doctissimo, in unum collecta, legitur ca-
 men quoddam mirè elegans. Et succinctum
 Hyacinthum puerum. sed nonnihil, nostro
 iudicio, deprauatum, quod iam verisimili
 dum coniectura Lacti (nisi nostra nos fallat
 opinio) suo nitore restituemus. Bionis versus
 sunt:

Αμφαβία τ' βίον ε'λε'ι πόσον α'λ'γο'ς ε'χ'ου'α

Ant. M. U. S.
 Varia Lect.
 LIII
 25

Δίλετο φάρμακα πάντα, σοφὰν δ' ἐπεβαίνετο
τέχνας.

Χεῖρι δ' ἀμβροσία κ' ἔνεπται, χεῖρι δ' ἅπασαν
Ἄτλάν μοῖραισι δ' ἀναλθεῖα φάρμακα πάντα.

*His in versibus primum pro, βίον, omnino le-
gendum contenderim φοῖβον. Et in secundo versu
si quis velit legere, pro ἐπεβαίνετο, ἐπεβόετο, non
refragabor. ut hic sit horum Arborum sen-
sus. Cunctatione captum fuisse Apollinem, propter
gravisimum, quem in corde habebat, dolorem.
Quassisse omnia medicamenta, ipsam medicinam
invocasse. Vixisse tandem corpus ambrosia et
nectare, et ipsum etiam vulnus, sed omnia fru-
stra. Fatis enim repugnantibus, inutilia omnia
medicamenta. Hic enim Hyacinthus, ut est in fa-
bulis, ab Apolline amasio suo, qui tanto ipsius am-
ore tenebatur, disci iactu, inter iaculandum, interfe-
ctus est. Quod ipsum etiam gravissimè ei ab Aeschy-
lo poeta quodam loco exprobratur, cum sic inquit:*

Ἐνδαιτείδῃ τὰς ἑὰς δ' ὠπαιδίας,

Νέσων τὲ ἀπειργίη καὶ μακράϊωνος βίου

Ἐμπαπτά τε εἰπὼν, θεοφιλεῖς ἔμας τύχης

Παιὼν ἐπ' ὠφήμεσσι δ' ἴθυμ' ἔμε,

Κάγ' ὃ φοῖβ' εἶδ' ἄφ' ὠδ' ἑς σῶμα

Ἡλπίον εἶναι, μαυπητῆ βρύα, τέχνη,

Ὁ δ' αὐτοῦ μιν, αὐτὸς ἐν δόνη παρών,

Αὐτὸς τὰ δ' εἰπὼν, αὐτὸς ὅστιν ὁ κ' ἔκτων

Τὸν παῖδα τὸν ἑμὸν.

Et quandoquidem

iam in Bio-

iatu in Dionis Smyrnei mentione incidi, sine gra
iniuria facere non possum, quin & versus
eiusdem, quos inueni, elegantes, cum ipsius
studiosis communicem, praesertim cum eos a
Vrsino viro doctissimo, quiq; diligentia facili
nes, qui ante ipsum rem eandem aggredi tent
superavit, non videam obseruatos. Versus hi

Αμαρ κν' ερωχρεια διος τεκος ηδ' ε δαλασα
Τιπτε ποσον θναττισι, και α θανατοισι χαλκ
Τυτθον εφαι, τι νυ ποσον απεθεο, και τι
Ταλικον ως παντας και τον τ' ερωτα τεκος
Αρηιον, ασορρον, μορφα νον εδεν ομοιοι
Ες τι δε νιν πανον και εκαβολον ωπασα
Ως μη πικρον εοντα διωαιμεδα τλωον αδη

Macrobius tribus in locis ope manu
codicis nitore suo restitutus.

CAP. XXI.

MACROBIUS lib. 5. cap. 18. Saturni
sic inquit: Morem vero Aetholis fuisse, vno
modo pede calciato in bellum ire, ostendit clariss
Euripides scriptor Tragicus, in cuius Tragedia
Meleager inscribitur, nuncius inducitur, descript
quo quisque habitu fuerit ex ductus, qui ad
capiendum conueherant. in eo hi versus sunt:

Τελαμων δε χρυσω αιετον περτης οπι
Πεβληνα θεος, βορσοι δ' ες εφων κλεα,
Σαλαμινα κοσμησ παξίδα τλω οδαιμοτα

Ant. Macrobius
Varia Lecti
LII
25

Καὶ φέρει δὲ μίσην ἀρκασὶ ἀταλάντη κυρίας
 Καὶ τῶν ἔχουσα, πελέκως δὲ δίσημον
 Γένου, πέπτι ἀλλακᾶταιος· οἱ δὲ Θεοῦ
 Παῖδες τὸ λαὸν ἴχνος ἀναρβυλοὶ ποδῶς
 Τὸν δὲ ἐν πεδίλοις ὡς ἐλαφρίζων γόνυ
 Ἐχοισιν, δὲ δὴ πᾶσι αἰτωλοῖς νόμος. *Hæc ille.*
Quod in quarto versu hic legitur, καὶ φέρει δὲ, su-
spectum mihi semper fuit: sed cum quid pro illo sub-
stituendum mihi esset, dubitarem, tandem incidi
in Macrobiū manu exaratum, ubi hunc locum sic
scriptum legi, καὶ φέρει δὲ μίσην. nec hoc quidem
bene, sed ad veram lectionem quā proximè acce-
dens, puto enim ex vestigiis antiquis legendum hoc
πῆτο: καὶ φέρει δὲ μίσην. Quanto enim castos
et pudicos tam viros quā feminas odio bonus
prosequatur, satis est colligere vel ex uno Euripideis
Hippolyto. Et Atalantem perpetuam virginitatem
voluisse, notius est, quā ut probari debeat: quare
relictis multorum testimoniis, unius atque alterius
contentus ero. Helianus itaque in varia historia,
præter alia multa et hoc de Atalante memorat:
Vestitu tenui inornatoq, et eiusmodi, qui non ab-
borreret à Diana, amiciebatur. Dicebat enim se il-
lam tam in hoc imitari, quā in eo, quod perpe-
tuam virginitatem cōservare stāvisset. Et Hiero-
nymus contra Iovinianum: Referunt fabula Ata-
lantam Calydoniam virginem, semper in venati-
bus, semper in sylvis, non tūmentes viros femina-
D
rum,

rum, fastidiaq; conceptuū, sed expeditam & castam
 amasse virtutem. Idem lib. 5. cap. 20. Hoc in
 ad fidem sensus faciendam, quod vligiosa sine
 sola Gargara provincia montis, sed & vniuersa
 Mysia arua, adhiberi potest testis Aeschylus, *Μυ-
 σία ἄρ' ἔστιν ὄρη*. In eodem manuscripto codice, cuius
 feci mentionem, hoc pacto legitur, *ἰὼ κείνη
 ὄρη*. Unde ego coniecio legendum, *ἰὼ κείνη
 οἰαί τ' ὄρη*. & hanc veram & genuinam
 loci esse scripturam, cum multis argumentis,
 iam necessarium non est, probare possem, uno ali-
 tero contentus erō. Primum quidē veteris scripturae
 vestigia multum ad hanc lectionē confirmant
 ciunt, etsi hac auctoritas nō satis causa habet,
 lectionē mutandā putemus: in mediū praeerea
 hō veniat, qui id etiam testetur. Verba Strabonis
 13. hac sunt: *ρεῖ δ' ἐν τῷ Τημενὸς ποταμὸς
 ἐνθάδων εἰς τὸν κείνον ὑπὸ ταῖς πηγαῖς
 ἀφ' οὗ δέχονται τινες εἰπεῖν Αἰχύλον καὶ τὴν
 ἄλυσιν τῆς ἐν Μυρμιδόνσι περὶ λόγῳ.*
 ἰὼ κείνη μύσισαι τ' ὄρη. Idem libri
 cap. 19. Taceo illud Plautinum, cum ait: *Morbus
 habet pagus, morbus, as.* & quod alibi Virgilius
 -Curetum sonitus, crepitantiq; ara. In eodem
 manuscripto codice pro, pagus, legebatur *patagus*
 unde ego coniectura ductus pro *pagus*, legendum
 puto, *patagus morbus, as.* Patagus enim, teste P
 lo apud Festum, est genus morbi.

Ant. Muer
 varia Lecta
 LIII
 28

Stobæus & Diogenes Laertius emendati.

CAP. XXXI.

STOBÆVS in sermone, Quod inconstans sit
hominum prosperitas, cum fortuna facile mutetur
in statum deteriolem, hos Euripidis versus citat.

Οράς τυράννοις δὲ μακρὰν ἠοκημύρας
Ὡς μικρὰ τὰ σφάλων ἔα καὶ μὴ ἡμέρα
Τὸν μὲν, καθείλεν ὑψώθει ἔα δὴρ ἄνω.

quos sic vertit interpres:

Vides tyrannos longo tempore confirmatos,

Quam exigua res offendant, & una dies

Aliquem diu in sublimi constitutum deijcit.

Ego in Stobæo hunc postremum versum sic legendū

esse existimo, minima mutatione,

τὸν μὲν καθείλεν ὑψώθει, τὸ δ' ἦρ' ἄνω. ut sit

sensus: Sæpius in vno die ac unico quasi momento

hunc deprimi, illum extolli. Nam secundū Hesiodi

διότυ, Deus Πείρα μὲν ἔρια, πείρα δὲ ἔρια ἔα χαλεπῆ.

Et quemadmodum hoc loco grauisimè peccatum est

in coniunctione vocum ac literarum, sic non minus

peccatum est in disjunctione vocum ac literarum, in

his Cratini Comici versibus, qui apud Laertium in

vita Pythagoræ hoc modo leguntur:

Ἔθος ἔστιν αὐτοῖς ἂν τινὰ ἰδιώτην

Λάβωσι ποθεῖν εἰσελθόντα διαπειρώμενον

Τῆς τῆς λόγων ῥώμης, καὶ κυκῶν

Τοῖς ἀνηθέτοις, τοῖς πώροισι, τοῖς παρεισώμασι,

Τοῖς ἀποπλάνοισι, τοῖς μεγέθεισι ἔβυστικῶς.

Quorū versū ut alios errores omittā, hunc præ-
rere nullo modo possum: pro eo enim quod in poly-
mo versu legitur, τοῖς μὲν ἐδεον οὐ βουσινδς, quod
corruptum videtur, ego legendum contenderim, et
fortasse non sine ratione τοῖς μὲν ἐδεον ἄβουσινδς
admodum bene & sapienter, ut sit ironice dictum.

Arnobius duobus locis emendatus.

CAP. XXIII.

ARNOBIUS libro primo adversus gentes
inquit: In similibus vitis vos quoque versantur
quamvis Epicados omnes, Cefellios, Scauros, Scas-
tis & Nifos. Hunc locū ingeniosa coniectura
gia eluemus, si pro Nifos, Gniphos legerimus. Non
enim Grammatici nulla apud auctores sui mem-
Sed Gniphi Grammatici sic meminit Plinius in li-
bro De claris Grammaticis. Marcus Antonius Goe-
pho ingenuus in Gallia natus, sed expositus, à matre
tore suo manumissus, institutusq; Alexandria
dem, ut aliqui tradunt, in contubernio Dionysii
Scythobrachionis: quod equidē non temerè creden-
rim, cum temporū ratio vix congruat. Fuisse dico-
tur ingenij magni, memoria singularis, nec minus
Græcè, quàm Latinè doctus: præterea comi, facili
natura: nec unquam de mercede pactus, cogitavit
ex liberalitate discipulorum consequutus. Docuit pro-
mò in Divi Iulij domo pueri adhuc, deinde in sua
privata

Ant. Muer
Varia Lecti
LIII
28

priuata. Docuit autem & Rhetoricam ita, ut quo-
 tidie precepta eloquentiae traderet: declamaret vero
 non nisi mundinis. Scholam eius claros quoque vi-
 ros frequentasse aiunt. in his M. Ciceronem, etiam
 quum Pratura fungeretur. scripsit multa, quamuis
 annum aetatis quinquagesimum non excefferit: et si
 Ateius Philologus duo tantum volumina de Lati-
 no sermone reliquisset eum tradit. Nam cetera scri-
 pta, discipulorum eius esse, non ipsius: in quibus &
 suum alicubi repperi nomen. Idem Arnobius lib. 4.
 sic inquit: Noster ille est auctor, qui Patrocles Hu-
 rius scriptorum in titulis indicatur, qui tumultos
 memorat, reliquiasq; Saturnias tellure in Sicula co-
 mneri? Quorum locum corruptum videntes quidam,
 pro Patrocles Hurius, existimarunt legendum, Pa-
 trocles Surius, vel Syrius. sed illis non assentior.
 Ego legendum existimo, Patrocles Thurius, Clemen-
 tis auctoritate adductus, unde hunc locum, ut pluri-
 ma alia, Arnobius noster mutuatus est. Clementis
 verba haec sunt: νεόνον δ' ἐὶ πικεῖδ' σμελῖα, καὶ ἐν-
 ταῦθα αὐτὸν τετάρθαι, Πατροκλῆς τὸ δ' οὐρείος
 καὶ Σοφοκλῆς.

Pluratchi locus emendatus, & eiusdem au-
 ctoris duobus in locis lacunae duae sup-
 pletae.

CAP. XXIII.

PLUTARCHVS in libro ἀπὸ τῶν ἀρεσιόν-
 των τοῖς φιλοσόφοις. βιβλ. ε'. circa finem ἀπὸ ὑγείας

D 3 agens,

agens, sic inquit: ἀλκυμαίων, τῆς μὲν ὑγείας ἐπι-
 στυμπεύων, ἰσσομοίαν τῆ δυνάμεων, ὑγροῦ, ὑπερ-
 ξηροῦ, ψυχροῦ, πικροῦ, γλυκέος, καὶ τῆς λοιπῆς, τῆς
 δὲ ἐν αὐτοῖς μοναρχίαν νόσου ποιητικῆν, φθοροῦ
 καὶ ἐγκατέρευ μοναρχία, καὶ νόσων αἰτία. ὡς μὲν
 φέξω, ὑπερβολὴ θερμότητος ἢ ψυχρότητος, αἰ-
 ἰξῆς, δὲ πλῆθους ἢ ἐνδείας, ὡς δ' ἐπίοις, αἰμα-
 δέον, ἢ ἐγκέφαλος, τὴν δὲ ὑγείαν σύμμετρον
 ποιῶν τὴν κείων. Qui locus omnino mihi meo
 canere non videtur, quod tamen à nemine haud
 animaduersum esse, magnoperè miror. sed ut
 lius errorem agnoscere ac deprehendere possim
 audiamus prius verba interpretis Budae viri do-
 ctissimi: Alcmaeon sanitatis consequatricem
 tentiarum aequabilitatem, humoris, caloris, frigiditatis,
 frigiditatis, amaritudinis, dulcedinis, et
 quorum. Contra unius dominatum praepotentem
 valetudinis effectorem. Tabificum enim esse unius
 rumus partium dominatum impotentem, morbi-
 rumq; omnium causam. Atque illam quidem tamen
 à qua ut caloris exuperantia, aut frigoris, tum tamen
 ex qua, ut redundantiā & defectum, ut in mor-
 nullis sanguinis inopiam, aut etiam cerebri. Et
 tem dicam quod sentiam, hoc loco pro ὡς δ' ἐπίοις
 una littera expuncta, legendū omnino mihi videtur
 ὡς δ' ἐπίοις, id est, secundum locum. Quem ad-
 dum enim primo loco dicit, ὡς μὲν ὑπερξω, secundo
 loco, ὡς δ' ἐπίοις, sic nunc tertio loco dicit, ὡς δ' ἐπίοις

Ant. Mur
 Varia Lecti
 LIII
 28

oic. ut horum verborum hic sit sensus, secundum
 efficientem causam, ex calore vel frigore nimio, se-
 cundum materiam propter alimenti vel copiam, vel
 inopiam, secundum locum (propter) sanguinis ino-
 priam, vel etiam cerebri. Hanc meam huius loci con-
 iecturam pluribus probare possem: sed quia nimium
 aperta & manifesta videtur, idcirco supersedeo, &
 ad alia duo eiusdē auctoris loca emendanda propero:
 idem itaque auctor in Ερωτικῷ sic inquit: οὐδὲ
 τῶν αὐθις τοῖς ἀρήϊοις ἔρροις ὅσοι ἔρροις ἀφίεσι, εἰς
 ἀργὸς ὦν ὡς Εὐεπίδης ἔλεγχ, εἰδὲ ἀδάτευτος,
 εἰδὲ ἐν μαλακαῖσι * ὦν παρφαῖς νεανίδων, quem
 locum hoc pacto supplendum puto, εἰδὲ ἐν μαλακαῖ-
 σι ἐννουχίδων παρφαῖς νεανίδων. auctoritate Sopho-
 cli adductus, qui sic inquit in Antigone:

Ἐρροι ἀνίκατε μάχαν.

Ἐρροι, ὅς ἐν κτήμασι πίπτεις.

Ὅς ἐν μαλακαῖσι παρφαῖς

Νεανίδος ἐννουχίδεις.

Idem in libro qui

inscribitur φερὸς κολωτιῶ, sic inquit: εἰς δὲ τῶ
 ἀτακτὸν κὲ φερομύλιον τὸ ἀιδητὸν, ὦν κηρὲ κερτήθειον
 ἰδεῖν ἔστιν, ἢ μὲν ἀληθεῖν διπρῆτος ἀφε * τῆ νοτιῆ
 κὲ κηρὲ ταυτὰ ἔχοντος ὡσαύτως ἀπρόμυρον, ἢ δὲ βρο-
 τῶν δόξας, αἰς εἰ ἐνί ποίσις ἀληθής. quam lacunam
 sic expleo: ἢ μὲν ἀληθεῖν διπρῆτος ἀφεκῆς ἦτορ τῆ
 νοτιῆ &c. Est enim versus Parmenidis, quem
 hoc pacto scriptū inueni apud Clementem Alexan-
 drinum, & alios.

Ant. Mur.
Varia Lecti.
LIII
28

Euripidis versiculus apud Plutarchum in Erotico corruptus, emendatus. & apud eundem alius Euripidis locus illustratus.

C A P. XXV.

*N*ON opinor nobis vitio vertetur, si sepius nostro libello Plutarchum inferre conati fuerimus, cum etiam similia ab aliis factitata esse videmus. Quare non desinam auctori tam depravato multus esse, in eoq; Euripidis quendam versiculum de gantem conjecturas nisi me amicorum fallant induam restituam. Plutarchi verba haec sunt in Erotico ἀκούεις δὲ δῆπου τὸν Εὐριπίδην ὡς ἐδορυκῆσαι πρὸς σάμνον ἀρχὴν τῆς Μελανίππης. Ζῶς γὰρ οἶδ' αὖτις ἐγὼ μετὰ λαβῶν δὲ ἔχθρον ἄλλον ἐθαύρασι ὡς εἰσὲς τὸ δράματι γέγραμμένον πανηγυρικῶς καὶ περὶ τῆς ἡλιξίας τῆς ἰχθῶν ὡς νῦν γέγραπται,

*Z*ōs ὡς λέλειπται τῆς ἀληθείας ὑπο. quem cum sic vertit Germanicus interpres: An dicitur haud dubie quo tumultu exceptus fuerit Euripides, cum hoc fecisset Melanippa principium,

*I*upiter, sed haud novi, nunc mutatus mihi Inimicus est.

*E*t quidem fidebat auctor Tragediae diligenti scripta. & ad publicos conventus accommodatae scripta. mutavit tamen versum, usq; nunc sic legitur:

*Q*ui dictus est à veritate Iupiter. Arnoldus autē Ferronius Burdigalensis hoc pacto vertit: Audi sanè quomodo Euripides exhibitatus est, cum fecit principium.

principium Melanippæ, Iupiter, ut equidem sentio, verum facta mutatione verborum, propter quendam suum inimicum, confidebat (ut videtur) fabula scripta magnificè ac egregiè, & mutavit versum ut nunc est scriptus:

Iupiter ut aui fama verax comprobatur.

Et in annotationibus suis ad hunc locum sic dicit, Locus hic mihi videtur lacer. cogitandum est. fortè legendum, Ζῶς οἶδα ᾧ πλῶ. Hæc ille. Merito cerè hic locus ei suspectus esse visus est, amplè sç de hoc deliberandum censuit. Est enim locus mutilus & imperfectus, eaq; de causa obscurus & intricatus, ut difficile aliquis sensus inde elici possit. Nos tamen ut omnem illi amplius deliberandi occasionem adimamus, hunc versiculū sic corrigendum putamus:

Ζῶς οἶδα πλῶ λόγῳ. emendationem nostram compluribus viris doctissimis comprobantibus. Sed in sequentibus verbis Plutarchi hæc verba δὲ ἐπεὶ ἄλλοι, planè corrupta sunt, proq; iis alia que valent, ἐπειδὴν, vel tale quid, substituenda veniunt. Ut Plutarchi locus, ita videatur accipiendus, quasi dixerit, Cùm Euripides versum illum pronunciaisset, magnum excitatum fuisse populi fremitum. Itaque poëtam cùm non speraret illam fabulā, tanquam nimis panegyricè atq; immodestè conscriptam, placere deinceps posse, versum illū immutasse. Nunc ad alteram capitis partem accedamus:

Ant. Muen
varia Lecti
LIII
25

mus. Idem itaque Plutarchus in libro qui inscribitur ei πρεσβυτέρω πολιτευτέον, sic inquit: αὐτὰ μὲν οἷς ῥῶδες ἢ ἀβέβαιον ἢ μεμύμενον τὸ μὲν τὸ γὰρ γαλίζον ἔχουσιν. αἱ δὲ ὅπῃ τοῖς καλοῖσι γοῖς, οἷον δημεργὸς ὁ πολιτευόμενος ὀρθοῖς ἐστίν. Εὐριπίδου χεῦσαις πέρυξι, ἀλλὰ τοῖς Πλατωνικοῖς ἐκείνοις ἢ βραβείοις πέρυξι ὅμοια τὴν ψυχῆς γέδος καὶ φρονήμα μὲν γήθοις λαμβάνεσθαι ἀποφασίζουσιν. *Locus hic Euripidis ad quem alludit Plutarchus, non quidem legitur in ipso Euripide, sed ex ipso apud Clementem libro 4. Stromatum citari inveni, hoc modo: ὁ μὲν οὐδ' Εὐριπίδης, χεῦσαι μοι πέρυγες πρὸς νότω, φησὶ, καὶ τὰ σερπύλλων ἄνθη τα πένδιλα ἀρμόζεις, βάσσομαίτ' εἰς ἀβέβαιον ἀέρθεις, ζῶνι πρὸς μίξων. Hæc ille.*

Epitheton Dionysij apud Orpheum in Hymnis emendatum.

CAP. XXVI.

ORPHEVS in Hymno Πρωτογόνοσ μα in scripto, inquit:

Πρωτογόνον καλέω διφυῆ, μέλαν, αἰθερῶσ παλαιῶσ
Ὠογυῆ, χεῦσαισιν ἀγαλλόμενον πέρυγασιν,
Ταυροβόαν, χέουσιν μακάρων, θηήθησ τ' ἀνθρώπων.

Ὅσθε πολύμνησδ' πολυόργιον ἔρρηκεσ παλαιῶσ.
In cuius Hymni quarto versu quod legitur ἔρρηκεσ παλαιῶσ, à multis viris doctissimis in dubium vocatur. Franciscus enim Portus Cretensis vir doctus

omnes doctissimus, pro Ὀρπηκῆ ποιῶν, reponendum
 putat, Ὀρπηκῆ ποιῶν. cuius lectio mihi plurimum
 placet. Similiter & Iosephus Scaliger Iulij Caesaris
 F. ut ex aliorum relatu cognoui, legendum existi-
 mat Ὀρπηκῆ ποιῶν. nec malè ille, quamvis prior
 lectio mihi magis placeat. Et licet ab his summis &
 primarijs viris dissentire propè religio sit, tamè si et
 mihi tertio loco post tantos viros hic diuinare con-
 cederetur, libenter, legerim vno vocabulo ἡερκε-
 ποιῶν, vel ἡερκεποιῶν. Ne quis autem hoc vo-
 cabulum sine epitheton tanquam nouum & inaudi-
 tum rejiciat respuatq; , multa auctorum testimonia
 in medium proferam, quibus hoc vocabulum mini-
 mè esse nouum & inauditum, imò contrà antiquis
 Græcis & ipsi Orpheo fuisse vsitatissimum, non so-
 lum demonstrare conabor, sed, ut spero, facile etiam
 peruincam. Primum itaque ἡερκεποιῶν, teste Pha-
 norino & Hesychio, ὁ δῖος Ὀρπηκῆς appellatur, ubi tamè
 malè legitur ἡερκεποιῶν. facile enim ei in an muta-
 tur. Suidas ἡερκεποιῶν legit, & exponit ὄνομα
 ποιῶν. Præterea Proclus in Timeum Platonis sic
 inquit: Πάλα γὰρ ὁ θεολόγος ἐν γὰρ τῷ φάνητι τῆς δι-
 μιουργικῆς αἰτίας ἀνύμνησι. ἐκεῖ γὰρ ἦν τε καὶ ὡρπηκῆς
 ὡρπηκῆς καὶ αὐτῶν, βερόμιος τε μέγας, καὶ ζῶνς
 ὁ ἀναλόπιος. ἵνα δὴ τῆς διττῆς διμιουργίας ἔχη τὰς
 αἰτίας πηγὰς. καὶ ἐν τῷ διττῷ ὡρπηκῆς γήματι.
 ἡερκεποιῶν γὰρ αὐτῶν καὶ ἕτερος ὅστις ὡρπηκῆς.
 καὶ μήτις ὡρπηκῆς γήματι καὶ ἕτερος πολυτερεπῆς.

Αὐτῶν

Αὐτὸς τὲ ὁ Διόνυσος καὶ Φάνης καὶ ἡμεταίους, καὶ
 χάως ὀνομάζετο. Idem Proclus adducit ὅτι
 Orphei versum: Θῆλυς ἔσθ' ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος
 ἦρκε τ' ἑσθ' ἔστιν ὁ θεολόγος. ubi tamen legitur
 non αὐτίκα ἡμεταίους. Et alio loco ex
 Orphico:

Ὡς τότε πρὸς τὸν ὄνομα, χαρὸν μένος ἡμεταίους.

Τῶν πάντων δὲ δέμας εἶχε ἐνὶ γαστέρι.

Μίξε δ' οἷς μελέεσσιν, θεῶν δὲ δυνάμιν τε καὶ αἰὶν.

Τοῦ ἕκαστου τὸ πᾶν διὸς πάλιν ἐστὶν ἐνὶ γαστέρι.

Idem Proclus alio loco: Πρῶτος γὰρ ὁ Φάνης, καὶ

συνδράζει τὸ σπῆπτρον, καὶ πρὸς τὸ βασιλεῦσιν

κλυτός ἡμεταίους. Suidas etiam in dictionariis

huius epitheti sic meminit: Ἐξ τῶν Ὀρφικῶν

εἰσλήθη ὁ Φάνης, αἰδοῖον ἔχων πρὸς τὴν πύξιν

ἐλθὼν ἔσθ' ἔστιν ὁ ζωογόνος δυνάμειος, καὶ ὁ

παῖος ἔσθ' ἔστιν, κατὰ πῖον τὰ πάντας τοὺς θεοὺς

κεῖνον. Necnon ὁ Nazianzenus in oratione

contra Iulianum, cum inquit: ὅτι παῖος ἔσθ' ἔστιν

καὶ ὁ ἡμεταίους, καὶ ὁ πάντας κατὰ πῖον

τοῖς ἄλλοις, εἶτ' ἀναδιδούς θεοὺς, ἵνα ἴδωμεν

ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Ad quem locum Nonnus

Phanete ὁ Ericapao agens sic inquit: In Orphicis

poëmatibus haec duo simul cum multis aliis inducuntur,

ex quibus Phantem inducit penem retro

nates habentem, aiuntque eum viuisicæ facultatis

fidem atque antistitem esse. Consimili modo Ericapao

peum alij cuiusdam facultati praesse narrant.

Ant. Mur.
 varia Lecta
 LII
 25

autem de eo, qui Deos omnes deuorabat, loquitur,
 non Ericapaum intelligit, sed Saturnum. Hic enim
 filios duos quos procrearat, deuorasse, ac deuoratos
 edidisse dicitur. Nam cum Iouis loco saxum deuo-
 rasset, subsidente saxo cunctos enomuit. Similiter
 & Elias Cretensis in 6. Nazianzeni oratione, qua
 est de Spiritu sancto, huius rei sic meminit: Phane-
 tes quinam sint, paucis exceptis, multos ignorare
 uolitor. Est autem unus tantum, tametsi hic nu-
 mero multitudinis offeratur. Et una cum Dijs ce-
 teris etiam Phanes hic in poematis Orphicis produ-
 citur, circa nates membrum habes. Ibidem & Erica-
 pai fit mentio. Ac Phanes quidem praesse facultati
 procreatrici dicitur. Ericapaus aute alteri cuidam.
 Dijs prorsus & peregrini & irridendi. Hoc ipso
 epitheto utitur etiam Orpheus in alio quoda Hym-
 no, ubi inquit:

Ὀρχοὶ ἀρρήτων, ἑριφύες, κρύφιον διδὸς ἔργος,
 Πεσοτογόν' ἠελιπεταῖε, θεῶν πάτερ ἦδ' ἐκατόχ'.

THEO-